

2023

HJELTERYGGEN SKOLES HANDLINGSPLAN FOR ET GODT PSYKOSOSIALT LÆRINGSMILJØ

	Forebygging	Avdekking	Handtering	Etterbeid
Barn/unge				
Ferietid				
Skule				
Barnesage				
Fritid				

Utarbeidet i bakgrunn i kap 9A i opplæringsloven og [Udir – 3- 2017](#)

Helge Lønne Lunden
 Øygarden kommune
 01.08.2023

Innhold

Innledning.....	2
1. Aktivitetsplikten	3
a) Følge med	3
b) Gripe inn	4
c) Varsle	5
d) Undersøke	6
e) Sette inn tiltak	7
2. Dokumentasjon av riktig og god oppfølging	8
3. Årshjul.....	9
4. Ressurser	11

Innledning

Alle elever har rett til et trygt og godt læringsmiljø. Opplæringslova slår fast at skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. En av skolens kjerneoppgave er å sikre at elever ikke opplever mobbing i skolehverdagen.

Læringsmiljøsentret i Stavanger definerer mobbing som:

Aggressiv handling

En aggressiv handling rettet mot en person, av en eller flere sammen.

Styrkeforhold

Et ujevnt styrkeforhold mellom den eller de som mobber og den som blir mobbet.

Over tid

Det foregår over tid.

Ingrid Lund, Universitet i Stavanger, vektlegger de sosiale prosessene som skjer i et miljø og sier at

Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning.

Mobbing kan være definert ulikt, men uavhengig av hvilke definisjon man legger til grunn, jobber Hjelteryggen skole systematisk med å ivareta elevenes læringsmiljø og sikre at de opplever trygge og gode skoledager i et fellesskap hvor man bygger og støtter hverandre. De nye endringene i kap. 9a fra 2017 er rammene for dette arbeidet og i vår handlingsplan kommer det konkret frem hvordan vi jobber og hvem som har ansvar for hva.

Skolens handlingsplan tar utgangspunkt i [Trygg i fellesskap](#)

	Forebygging	Avdekking	Handtering	Etterbeid
Barn/unge				
Forenetta				
Skule				
Barnehage				
Fribid				

1. Aktivitetsplikten

Aktivitetsplikten består av fem delplikter som man som voksen og skole skal følge. Ansatte og ledelse har tydelige ansvarsområder og plikter i arbeidet med å sikre at elevene sin rett til et trygt og godt læringsmiljø blir ivaretatt. De fem delpliktene er å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak.

a) Følge med

De voksne skal i det daglige følge tett opp samspillet mellom elevene, og gjennom året systematisk samle informasjon om hvordan elevene har det gjennom elevsamtaler, sosiogram og andre trivselsundersøkelser. Informasjonen skal deles og følges opp sammen med kollegaer og nærmeste leder og rektor.

Hva	Hvem
Ha minst en elevsamtale i halvåret hvor eleven blir spurt om trivsel og trygghet.	Kontaktlærer
Lærer spør i alle utviklingsamtaler om hvordan eleven har det på skolen.	Kontaktlærer
Observerer samspillet mellom elever og ser etter elever som går alene.	Lærer og andre ansatte
Gjennomføre inspeksjon/tilsyn i henhold til skolens kjennetegn på god inspeksjon.	Alle
Gjennomfører trivselsundersøkelser og/eller sosiogram minst årlig og drøfter disse med kollegaer og ledelse.	Lærer og avdelingsleder
Følge med på endringer i klassemiljøet.	Lærer
Sjekkliste for ansvarsområde, plikter og forståelse av innhold i kap. 9A gjennomføres ved skolestart. Ligger i Compilo.	Rektor/avd.leder

b) Gripe inn

Alle som jobber ved skolen skal gripe inn mot mobbing, vold, diskriminering hvis det er mulig, jf oppl. § 9A-4 første ledd. Det kan for eksempel dreie seg om å stanse en slåsskamp, eller en annen fysisk krenkelse, om å stanse en utfrysningssituasjon eller stanse og irettesette elever som krenker andre verbalt¹

Hva	Hvem
Gripe alltid inn umiddelbart når du ser, hører eller hører om hatefulle og/eller krenkende ytringer, krenkende kroppsspråk eller fysisk overgrep.	Alle
Fysisk inngripen skal bare skje dersom det er nødvendig av hensyn til nødverge eller nødrett.	Alle
Følge opp lærere og andre ansatte som har grepet inn i en situasjon med mobbing eller krenkelser. Dersom lærere har grepet inn fysisk skal dette meldes som avvik.	Ledelse

¹ Skolemiljø Udir-3-2017 6.4.2 Plikt til å gripe inn.

c) Varsle

Alle som jobber på skolen skal varsle rektor dersom de får mistanke eller kjennskap til om en elev ikke har et trygt og godt læringsmiljø. Det skal være lav terskel for hva som skaper mistanke eller hva som tolkes som «kjennskap» til at en elev ikke har det bra. Plikten for å varsle rektor gjelder for all mistanke uavhengig av hva som er informasjonskilden².

Ved alvorlige tilfeller skal rektor varsle skoleeier.

Hva	Hvem
Varsle skoleledelsen når: • Elever ikke retter seg etter en oppfordring om å stoppe eller gjentar krenkelsen.• En elev, foreldre, medelever eller andre tar kontakt og du får vite om en elev som ikke har det bra på skolen.• Du ser eller hører om en lærer eller annen ansatt som krenker elever.	Alle
Varslingen skal skje senest dagen etter at du gjøres oppmerksom på forholdet.	
Ta kontakt med foreldrene til eleven som ikke har det bra på skolen.	Lærer/Kontaktlærer
Hvis du ser eller hører om skoleledere som krenker elever, skal du umiddelbart varsle kommunen ved kommunalsjef for oppvekst.	Alle
Gjennomgå rutiner for hvordan, hvem og når man skal varsle.	Rektor
Varsle kommunalsjef for oppvekst dersom ansatte krenker elever.	Rektor
Varsle umiddelbart kommunalsjef for oppvekst ved alvorlige voldshendelser.	Skoleledelse

² Skolemiljø Udir-3-2017 6.4.3 Plikt til å varsle

d) Undersøke

Ved mistanke eller kjennskap til at en eller flere elever ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken. Det skal være lav terskel for iverksette undersøkelser og ta utgangspunkt i elevens subjektive opplevelse. At en elev selv sier fra om krenkelses eller at han eller hun ikke opplever at skolemiljøet er trygt og godt, utløser alltid en plikt for skolen å undersøke saken nærmere.³

Hvor grundig undersøkelsene skal være vil bero på skjønn, men drøftes med rektor/nærmeste leder. En undersøkelse kan også innebære å avklare og opplyse om forhold tilbake i tid eller om forhold utenfor skoletiden og skoleområdet, dersom slike forhold påvirker elevens hverdag på skolen.

Hva	Hvem
Snakke med eleven for å få frem mest mulig fakta om hva som påvirker elevens skolemiljø.	Lærer
Gjøre nødvendige observasjoner, undersøkelser og samtaler for å belyse saken.	Lærer/ledelse
Veilede og støtte lærere som gjennomfører ikke-anonyme trivselsundersøkelser i klassen og følge opp resultatene.	Ledelse
Gjennomføre nødvendige samtaler med elever, medelever, lærer og foresatte og dokumentere dette.	Ledelse/lærer

³ Skolemiljø Udir-3-2017 6.4.4 Plikt til å undersøke

e) Sette inn tiltak

Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for at eleven får et trygt og godt tiltak. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø⁴.

Hva	Hvem
Når det meldes om eller man får kjennskap til at en elev ikke har det bra på skolen, skal det – uansett årsak – settes inn tiltak.	Ansatte/ledelse
Det utarbeides en aktivitetsplan som evalueres. Skolen bruker Øygarden kommunes mal for dette.	Ledelse
Eleven blir hørt.	Kontaktlærer/ledelse
Tiltak iverksettes og gjennomføres.	Ansatte/ledelse
Aktivitetsplan/tiltak gjennomføres frem til eleven har et godt læringsmiljø.	Ledelse
Gjennomføre samtaler med den eller de som krenker, alltid en om gangen. Gi beskjed om at krenkelser og mobbing er uakseptabelt og må stoppe umiddelbart. Videre oppfølging og avtaler avtales.	Ledelse
Gjennomføre samtale med foreldrene til den eller de som krenker.	Ledelse
Sette inn sanksjoner mot de som krenker eller mobber om nødvendig.	Ledelse

⁴ Skolemiljø Udir-3-2017 6.4.45 Plikt til å sette inn tiltak

2. Dokumentasjon av riktig og god oppfølging

Det er viktig at elevene opplever et godt og trygt læringsmiljø ved skolen, og de elevene som melder om at de ikke har dette raskt følges opp og opplever bedring. I tillegg til at elevene opplever god oppfølging skal skolen dokumentere og vise til at vi følger opp elevene etter lovverket og har rutiner og systemer som både virker forebyggende og sikrer god oppfølging av elever som ikke har et godt og trygt læringsmiljø.

Skolen har to dokumentasjonskrav. Skolen skal skrive en skriftlig plan – aktivitetsplan – og kunne dokumentere mer overordnet hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten. Formålet med dokumentasjonsplikten er å skape en faglig forsvarlig og hensiktsmessig praksis ved skolen som kan etterprøves og dokumenteres.⁵

For Hjelteryggen skole betyr dokumentasjonskravene at man har ansvar for dette:

Hva	Hvem
Skriver notater og har oversikt over når og hvem man har hatt elevsamtaler	Lærer
Spørre om trivsel og trygghet i elevsamtalen og skrive notater.	Lærer
Gjennomføre trivselsundersøkelser/sosiogram minst en gang i halvåret.	Lærer
Skrive aktivitetsplan	Avdelingsleder/rektor

⁵ Skolemiljø Udir-3-2017 6.6 dokumentasjonskravene

3. Årshjul

	Hva	Ansvar	Dokumentasjon
Aug.ust	Opplæring og informasjon til alle ansatte om aktivitetsplikten og skolens rutiner/planer	AVdelingsleder	
	Ansatte les seg opp på planverk og kvitterer i Compilo	Ansatt	Kvitteringsliste i Compilo
	Gjennomgang av ordensreglementet med eleven		Kontaktlærer
	Informasjon om elevens rettigheter sendes hjem i Transponder	Avdelingsleder	
September	Kap 9a på foreldremøte Klassens sosiale miljø	Avdelingsleder/Kontaktlærer	
Okt-des	Gjennomføre utviklingssamtale og elevsamtale der elev svarer på spørsmål om trivsel, krenkingar og mobbing. Elevens psykososiale læringsmiljø og elevene rettigheter er tema i fellestid. Alle ansatte oppdaterer seg på rutinene i Compilo og	Kontaktlærer Avd.leder Alle	Skjema fra utviklingssamtale egges i elevmappe Kvitteringsliste i Compilo

	signerer på at de har lest. Kartlegging av læringsmiljøet ved bruk av Spekter for 4.-7.trinn	Kontaktlærer	
Jan- juni	Gjennomføre utviklingssamtale og elevsamtale der elev svarer på spørsmål om trivsel, krenkingar og mobbing. Elevens psykososiale læringsmiljø og elevene rettigheter er tema i fellestid. Alle ansatte oppdaterer seg på rutineene i Compilo og signerer på at de har lest. Kartlegging av læringsmiljøet ved bruk av Spekter for 4.-7.trinn	Kontaktlærer Avd.leder Alle	
Gjennom året	Fellessamlinger der læringsmiljøet er tema.		

4. Ressurser

[Trygg i fellesskap for ressurser.](#)

[Null mobbing](#)